

Crna Gora
Ministarstvo evropskih poslova

PREDLOG

**XXXIV KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU PROCESA
INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU,**
za period april-jun 2022. godine

Podgorica, septembar 2022. godine

S a d r ž a j:

1.	Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije.....	3
2.	Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.....	5
2.1.	Informisanje javnosti o procesu.....	14
2.2.	Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne u pregovaračkom procesu.....	14
3.	Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.....	17
4.	Usklađivanje zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU.....	17
5.	Instrument pretpristupne podrške – IPA.....	18
5.1.	IPA II (2014-2020).....	18
5.2.	IPA III (2021-2027).....	18
5.3.	Tvining i tajeks.....	22
5.4.	Makroregionalne strategije.....	22

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije

Tokom izvještajnog perioda, najviši zvaničnici Crne Gore održali su niz aktivnosti u oblasti evropske integracije. U nastavku je dat pregled ključnih aktivnosti vezanih za politički dijalog Crne Gore i Evropske unije, koje su imali predsjednik Crne Gore **Milo Đukanović**, predsjednica Skupštine Crne Gore **Danijela Đurović**, predsjednik Vlade Crne Gore **Dritan Abazović**, potpredsjednica Vlade Crne Gore za spoljnu politiku, evropske integracije i regionalnu saradnju i ministarka evropskih poslova **Jovana Marović** i ministar vanjskih poslova **Ranko Krivokapić**.

Predsjednik Crne Gore Milo Đukanović	<ul style="list-style-type: none">○ radna posjeta Berlinu 17. maja tokom koje se susreo sa predsjednikom Savezne Republike Njemačke Frankom Valterom Štajnmajerom;○ učešće na panelu: „Sad ili nikad - otključavanje evropske budućnosti za Zapadni Balkan“, koji je održan 3. juna 2022. u okviru 17. edicije GLOBSEC foruma u Bratislavi. Tokom boravka u Bratislavi sastao se sa predsjednikom Republike Slovačke Zuzanom Čaputovom;○ sastanak sa ministrom vanjskih i evropskih poslova Slovačke Ivanom Korčokom tokom njegove posjete Crnoj Gori 15-16. juna 2022. godine;
Predsjednica Skupštine Crne Gore Danijela Đurović	<ul style="list-style-type: none">○ radna posjeta Atini u periodu od 31. maja do 2. juna 2022. radi učešća na plenarnom zasijedanju Parlamentarne skupštine Procesu saradnje u jugoistočnoj Evropi (SEECP);○ sastanak sa ministrom vanjskih i evropskih poslova Slovačke Ivanom Korčokom tokom njegove posjete Crnoj Gori 15-16. juna 2022. godine;○ sastanak sa predsjednicom Vlade Republike Finske Sanom Marin, koja je boravila 20. juna 2022. u radnoj posjeti Crnoj Gori;
Predsjednik Vlade Crne Gore Dritan Abazović	<ul style="list-style-type: none">○ višednevna posjeta institucijama Evropske unije u Briselu u drugoj polovini maja na poziv predsjednika Evropskog savjeta Šarla Mišela, tokom koje je održao niz bilateralnih susreta sa evropskim zvaničnicima. U delegaciji Crne Gore bila je i potpredsjednica Vlade za spoljnu politiku, regionalnu saradnju i evropske integracije Jovana Marović;○ posjeta Kijevu 15. juna 2022. kojom je još jednom potvrđena crnogorska podrška Ukrajini i ukrajinskom narodu;○ sastanak sa predsjednicom Vlade Republike Finske Sanom Marin, koja je boravila 20. juna 2022. u radnoj posjeti Crnoj Gori;
Potpredsjednica Vlade Crne Gore za spoljnu politiku, evropske integracije i regionalnu saradnju i ministarka	<ul style="list-style-type: none">○ učešće na događaju u Parizu pod nazivom „Ponovno promišljanje evropske integracije Zapadnog Balkana u novom geopolitičkom kontekstu“, u sklopu kojeg je govorila na panelu „Uticaj rata u Ukrajini na proces evropske integracije“, 9. maja 2022. godine;

<p>evropskih poslova Jovana Marović</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ višednevna posjeta institucijama Evropske unije u Briselu u drugoj polovini maja u sklopu delegacije koju je predvodio predsjednik Vlade Crne Gore Dritan Abazović; ○ sastanak sa delegacijom članova Komiteta za spoljne poslove Evropskog parlamenta, 25. maja 2022. godine u Podgorici; ○ sastanak sa državnom ministarkom Ministarstva vanjskih poslova SR Njemačke za Evropu i klimu Anom Lirman, 30. maja 2022. godine u Podgorici; ○ sastanak sa specijalnim predstavnikom EU za dijalog Beograda i Prištine i druga regionalna pitanja Miroslavom Lajčakom, u Podgorici 30. maja 2022. godine; ○ sastanak sa šefom Jedinice za Crnu Goru i Srbiju u Generalnom direktoratu Evropske komisije za susjedstvo i politiku proširenja Majklom Milerom, 3. juna 2022. godine u Podgorici; ○ učešće na panelu povodom Dana evropskog razvoja 2022. godine, koji je održan 21-22. juna 2022. godine u Briselu.
<p>Ministar poslova Krivokapić</p> <p>vanjskih Ranko</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ učešće na dijelu neformalnog sastanka Savjeta ministara vanjskih poslova država članica EU koji je održan u Briselu 16. maja 2022. godine, na poziv visokog predstavnika EU za vanjske poslove i politiku bezbjednosti Žosepa Borelja. Tom prilikom održan niz sastanak sa: komesarom za susjedstvo i politiku proširenja Oliverom Varheljijem, specijalnim predstavnikom EU za dijalog Beograda i Prištine Miroslavom Lajčakom, predsjedavajućim Odbora za vanjske poslove Evropskog parlamenta Dejvidom Mekalisterom, koopredsjedavajućim Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore (POSP) Vladimirom Bilčikom, stalnim izvjestiocem Evropskog parlamenta za Crnu Goru Toninom Piculom, visokim predstavnikom EU za vanjske poslove i politiku bezbjednosti Žosepom Boreljom, kao i sa ministarkom vanjskih poslova Bugarske Teodorom Genčovskom. ○ sastanak sa predstavnicima Odbora za vanjske poslove Evropskog parlamenta u Podgorici 25. maja 2022. godine. ○ sastanak sa ministrom vanjskih i evropskih poslova Republike Hrvatske Gordan Grlić Radman, koji je boravio u posjeti Crnoj Gori 27-28. maja 2022. godine; ○ sastanak sa ministrom vanjskih poslova Grčke Nikosom Dendijasom 7. juna 2022, u Podgorici. Sastanak je održan u okviru zvanične posjete grčkog ministra državama regiona Zapadnog Balkana; ○ sastanak sa ministrom vanjskih poslova i trgovine Mađarske Peterom Sijartom, koji je boravio 15. juna 2022. u radnoj posjeti Crnoj Gori;

- sastanak sa ministrom vanjskih i evropskih poslova Slovačke **Ivanom Korčokom** tokom njegove posjete Crnoj Gori 15-16. juna 2022. godine;

Regionalna saradnja

Crna Gora je u kontinuitetu posvećena regionalnoj saradnji i ima aktivnu ulogu u izgradnji stabilnijeg i bezbjednijeg regiona kroz redovno učešće u radu više od 30 regionalnih mehanizama.

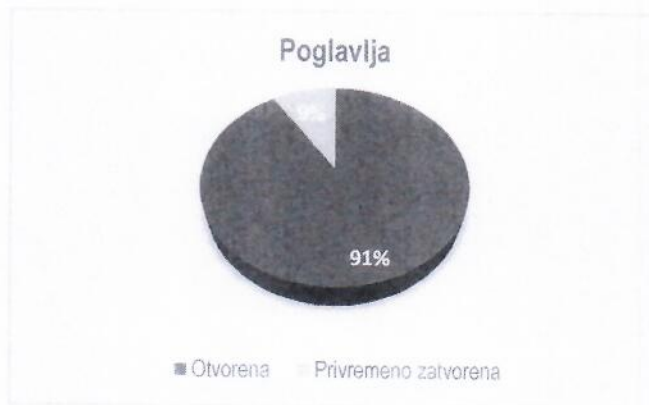
Vlada Crne Gore je 12. maja 2022. usvojila Informaciju o pripremi predsjedavanja Crne Gore Procesu saradnje u jugoistočnoj Evropi (SEECP) u periodu od jula 2022. do juna 2023.

Tokom grčkog predsjedavanja SEECP-u, u Solunu je 9-10. juna 2022. održan sastanak političkih direktora i godišni sastanak Savjeta za regionalnu saradnju (RCC). Ministar vanjskih poslova **Ranko Krivokapić** je učestvovao na sastanku ministara vanjskih poslova, dok je predsjednik Crne Gore **Milo Đukanović** učestvovao na Samitu predsjednika država i vlada na kojem je usvojena solunska Deklaracija. Završni sastanak političkih direktora SEECP-a u okviru grčkog predsjedavanja održan je 27. juna u online formatu.

2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji

Ukupan bilans rezultata Crne Gore u dosadašnjem toku pregovaračkog procesa su **otvorena sva 33 pregovaračka poglavlja**, od kojih su **tri privremeno zatvorena**.

U skladu sa prihvaćenom novom metodologijom pregovora sa EU, Crna Gora ne može pristupiti zatvaranju poglavlja sve dok ne ostvari napredak u pregovoračkim poglavljima 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost.

U izvještajnom periodu, nastavljene su aktivnosti na realizaciji preostalih obaveza po pregovoračkim poglavljima, u skladu sa privremenim i završnim mjerilima i obavezama definisanim Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

U oblasti reforme javne uprave donijete su odluke o izmjenama odluka o obrazovanju Savjeta za reformu javne uprave i Savjeta za upravljanje otvorenim podacima, zbog potrebe njihovog uslađivanja s novom organizacijom državne uprave.

U oblasti vladavine prava donijete su odluke o izmjenama i dopunama odluka o obrazovanju radnih grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblasti pravne tekovine Evropske unije koje se odnose na pregovaračka

Tokom izvještajnog perioda, u oblasti vladavine prava, utvrđeni su sljedeći predlozi zakona: Zakona o dopuni Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o bligacionim odnosima, Zakona o

poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – parničnom postupku i Zakona o vanparničnom postupku. Pravda, sloboda i bezbjednost.

Nastavljeno je stoprocentno usklađivanje sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom Evropske unije, donošenjem Odluke o izmjenama i dopuni Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalni integritet, suverenitet i nezavisnost Ukrajine, kao i Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizuje situacija u Ukrajini.

*U dijelu **reforme javne uprave**, Vlada je u izvještajnom periodu usvojila Informaciju o predlogu aktivnosti koje je neophodno preduzeti u organima državne uprave u cilju podizanja sajber bezbjednosti na veći nivo, u kojoj je konstatovano da se u procesu digitalizacije i virtuelizacije posebna pažnja mora posvetiti zaštiti digitalnih servisa preko kojih se vrši razmjena osjetljivih podataka i obavljaju finansijske transakcije. Takođe, donijete su odluke o izmjenama odluka o obrazovanju Savjeta za reformu javne uprave i Savjeta za upravljanje otvorenim podacima, zbog potrebe njihovog usklađivanja s novom organizacijom državne uprave.*

Vlada je 20. aprila 2022. usvojila Informaciju o statusu strateških planova razvoja u jedinicama lokalne samouprave u Crnoj Gori. Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija je vršilo redovni upravni nadzor nad primjenom Zakona o lokalnoj samoupravi u svim jedinicama lokalne samouprave, u pogledu primjene odredbi člana kojim je propisano da Skupština opštine donosi strateški plan razvoja opštine. Konstatovano je da osam skupština opština **nijesu usvojile strateške planove razvoja**, i to skupštine opština **Bijelo Polje, Budva, Mojkovac, Nikšić, Plav, Šavnik, Ulcinj i Žabljak**. U cilju sprečavanja postojanja negativnih pojava neizvršavanja zakonskih obaveza na lokalnom nivou u dužem vremenskom trajanju, Vlada je zadužila Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija i Ministarstvo ekonomskog razvoja da preuzmu mjere upravnog nadzora nad primjenom propisa koji utvrđuju obavezu donošenja strateškog plana razvoja i da do 31. decembra 2022. o tome informišu Vladu, kao i da u skladu sa dinamikom postupanja opštine u ovom dijelu preuzmu dalje zakonske mjere. Istog dana, Vlada je usvojila Informaciju o predlogu aktivnosti koje je neophodno preduzeti u organima državne uprave u cilju podizanja sajber bezbjednosti na veći nivo.

U procesu digitalizacije i virtuelizacije posebna pažnja mora se posvetiti zaštiti digitalnih servisa preko kojih se vrši razmjena osjetljivih podataka, obavljaju finansijske transakcije i slično. Imajući u vidu da je evidentan povećani intenzitet sajber napada, Savjet za informacionu bezbjednost dao je preporuke da se intenzivira realizacija aktivnosti iz Akcionog plana Strategije sajber bezbjednosti 2022-2026, kao i da se preuzmu određeni koraci kako bi svi akteri bili spremniji da odgovore na prijetnje i izazove.

Vlada je 23. juna 2022. donijela odluke o izmjenama odluka o obrazovanju Savjeta za reformu javne uprave i Savjeta za upravljanje otvorenim podacima, zbog potrebe njihovog usklađivanja s novom organizacijom državne uprave.

Vlada je 8. aprila 2022. donijela odluke o izmjenama i dopunama odluka o obrazovanju radnih grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblasti pravne tekovine Evropske unije koje se odnose na pregovaračka poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, kako bi se izbjeglo dvostruko normiranje naknada za rad šefovima, zamjenicima šefova i članovima ovih radnih grupa.

U poglavlju 23 – Pravosuđe i temeljna prava, u dijelu pravosuđa, usvojen je Godišnji izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za implementaciju Strategije reforme pravosuđa 2019-2022 (za 2021. godinu). U oblasti borbe protiv korupcije, utvrđen je Predlog zakona o dopuni Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, dok su u oblasti temeljnih prava utvrđeni predlozi zakona o izmjenama i dopuni Zakona o obligacionim odnosima, Zakona o parničnom postupku i Zakona o vanparničnom postupku, kojima se propisuju ista prava i obaveze za životne partnere lica istog pola, kao što je predviđeno za bračne supružnike. Što se tiče ekonomskog državljanstva, usvojena je Informacija o realizaciji posebnog programa (ekonomsko državljanstvo) i donijeta Odluka o izmjeni i dopunama Odluke o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore. U dijelu slobode izražavanja, usvojena je Informacija o pomoći komercijalnim TV emiterima s nacionalnom pokrivenošću, uzimajući u obzir težak položaj i pitanje održivosti medija koji su dodatno oslabljeni posljedicama COVID-19 krize.

U oblasti **pravosuđa**, Sudski savjet je u maju 2022. izabrao tri predsjednika osnovnih sudova u Baru, Rožajama i Kolašinu. Takođe, u maju 2022. je izabran i rukovodilac Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici. Vlada je 17. juna 2022. usvojila Godišnji izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za implementaciju Strategije reforme pravosuđa 2019-2022 (za 2021. godinu). U Izvještaju je dat detaljan statistički pregled stepena realizacije planiranih aktivnosti po strateškim i operativnim ciljevima, s preporukama za naredne faze sprovođenja strateškog dokumenta.

Konstatovano je da stepen realizacije planiranih aktivnosti nije na zadovoljavajućem nivou. Od ukupno 21 dospjele aktivnosti u izvještajnom periodu, realizovano je 12, djelimično su realizovane 2 aktivnosti, dok 7 aktivnosti nije realizovano.

U dijelu **borbe protiv korupcije**, Vlada je 23. juna 2022. utvrdila Predlog zakona o dopuni Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. Dopunom je predviđeno da se zabrane i ograničenja sredstava utvrđena ovim Zakonom, koja se primjenjuju šest mjeseci od dana raspisivanja izbora, kao

prelazno rješenje, primjenjuju 60 dana prije navedenog roka održavanja, odnosno od 23. avgusta 2022. Naime, donošenjem Zakona o dopuni Zakona o lokalnoj samoupravi odloženi su izbori u 13 opština i Glavnom gradu i na taj način je produženo i važenje zabrane i ograničenja koja se odnose na upotrebu državnih sredstava, državne mehanizacije i opreme, transparentnosti socijalnih davanja i budžetskih rashoda i otpisa dugova.

U oblasti **temeljnih prava**, Vlada je 14. aprila 2022. usvojila Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije manjinske politike 2019-2023 za 2021. godinu.

U Izveštaju je ocijenjeno da je Crna Gora napravila značajne korake kako u postavljanju normativnog okvira, tako i prilikom implementacije pravnih propisa, čime je nastavljeno uvažavanje realnosti o multikulturalnom bogatstvu države.

Od ukupno 67 aktivnosti čiji su nosioci bili institucije, lokalne samouprave, nacionalni savjeti i nevladine organizacije, realizovano je 37 aktivnosti, djelimično realizovanih je 16, a nerealizovano je 14 aktivnosti.

Vlada je 20. aprila 2022. usvojila Izveštaj o sprovođenju Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti 2021-2025. sa Akcionim planom za 2021. godinu, koji sadrži detaljan pregled i status realizacije planiranih aktivnosti. Izveštaj je pokazao da je unaprijeđen stepen primjene postojećeg normativnog okvira na sprovođenju politike rodne ravnopravnosti i zaštiti od diskriminacije po osnovu pola i roda kroz bolju integrisanost rodne ravnopravnosti u planiranju svih javnih politika. Kreiran je Instrument za procjenu stepena orodnjenosti javnih politika, koji će poslužiti kao alatka u kreiranju dokumenata kroz Metodologiju razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata. Istog dana, Vlada je utvrdila Predlog zakona o potvrđivanju Protokola 16 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Protokolom se jača nacionalni sistem zaštite ljudskih prava na način što se daje mogućnost da se najviše nacionalne sudske instance u fazi rada na predmetu obrate Sudu za savjetodavno mišljenje, što će doprinijeti efikasnijoj zaštiti prava crnogorskih građana koja se štite Konvencijom.

Vlada je usvojila Informaciju o izradi Nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori u okviru četvrtog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija za period 2018-2022, 20. maja 2022. godine. U Informaciji se navodi da je Opšti periodični pregled (UPR) jedinstveni mehanizam za procjenu stanja ljudskih prava u svim državama članicama UN, a da je Crna Gora u obavezi da podnese Nacionalni izvještaj do februara 2023. Vlada je 17. juna 2022. utvrdila predloge zakona o izmjenama i dopuni Zakona o obligacionim odnosima, Zakona o parničnom postupku i Zakona o vanparničnom postupku. Izmjenama i dopunama ovih zakona propisuju se ista prava i obaveze za životne partnere lica istog pola, kao što je predviđeno za bračne supružnike, čime će se usaglasiti sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola i stvoriti svi neophodni uslovi za njihovu nesmetanu primjenu, što je posebno važno s obzirom na to da se radi

o povezanim zakonskim propisima za koje je nužno obezbijediti njihovu međusobnu konzistentnost. Vlada je 23. juna 2022. usvojila Izveštaj o radu Savjeta za prava djeteta za period jun 2021-jun 2022. U Izveštaju se navodi da je osnivanjem Savjeta učinjen značajan pomak u oblasti zaštite prava djece od nasilja, kao i da se kontinuirano preduzimaju aktivnosti na uspostavljanju Dječje kuće – Barnahus i skloništa za zaštitu djece od nasilja. Takođe, postignut je napredak u implementaciji projekta EU i UNICEF-a za rani razvoj djeteta u Crnoj Gori i obavljene su pripremne aktivnosti za izradu Strategije ranog razvoja djeteta, kao i Situacione analize ranih intervencija u Crnoj Gori. Istog dana, Vlada je utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnom sporu, kojim će se doprinijeti poboljšanju efikasnosti rada suda, kao i usklađivanju sudske prakse s praksom Evropskog suda za ljudska prava, posebno kada se radi o pružanju sudske zaštite u razumnom roku kako je to predviđeno Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava. Takođe, izmjene imaju za cilj povećanje djelotvornosti rada suda, posebno u pogledu stope ažurnosti i dužine trajanja postupka, kao i obezbjeđenja prava građana na suđenje u razumnom roku.

Što se tiče ekonomskog državljanstva, Vlada je 26. maja 2022. usvojila Informaciju o realizaciji posebnog programa (ekonomsko državljanstvo), naglašavajući posvećenost poštovanju preporuka Evropske komisije o Programu dodjele državljanstva putem ulaganja u kontekstu ruske invazije na Ukrajinu. Vlada je usvajanjem navedene informacije donijela više zaključaka, između ostalog, zaključak kojim će se obezbijediti dodatna provjera u pogledu eventualnog postojanja smetnji iz razloga bezbjednosti Crne Gore za zahtjeve koji su podneseni od strane državljanina Ruske Federacije i Bjelorusije i članova njihovih porodica.

Vlada je 9. juna 2022. usvojila Informaciju koja sadrži spisak imena lica koja su primljena u crnogorsko državljanstvo po osnovu posebnog programa (ekonomsko državljanstvo) do 25. maja 2022. godine.

Vlada je 23. juna 2022. donijela Odluku o izmjeni i dopunama Odluke o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore Iznos bankarske garancije je spušten sa 2,5 na 1 milion eura.

U cilju postizanja optimalnih ekonomskih benefita i pružanja dalje podrške razvojnim projektima, izmjenama se omogućava svim investitorima koji ispunjavaju kriterijume propisane Odlukom da podnesu prijave i započnu realizaciju svojih razvojnih projekata u sektoru turizma. Takođe, predviđena je mogućnost da djeca koja u trenutku podnošenja aplikacije od strane roditelja još nijesu bila rođena steknu crnogorsko državljanstvo, poštujući načelo spajanja porodice i najboljeg interesa djeteta u skladu s međunarodnim dokumentima koja bliže uređuju ova pitanja.

U dijelu slobode izražavanja, Vlada je 8. aprila 2022. usvojila Informaciju o pomoći komercijalnim TV emiterima sa nacionalnom pokrivenošću. Uzimajući u obzir težak položaj i pitanje održivosti medija koji su dodatno oslabljeni posljedicama COVID-19 krize, te pismo koje su poslala tri najveća emitera – TV Vijesti, TV NovaM i TV Prva, Vlada je odlučila da preuzme obaveze ovih emitera prema Radio difuznom centru za 2022, u iznosu od 200.000 eura.

U poglavlju 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, inkorporiranjem niza restriktivnih mjera Savjeta Evropske unije u nacionalni pravni sistem, Crna Gora je nastavila s politikom solidarnosti prema žrtvama oružanog sukoba u Ukrajini, kao i prema evropskim partnerima. U sklopu procesa usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva s evropskim, Vlada je utvrdila Predlog carinskog zakona, s ciljem da poboljša konkurentnost domaćih preduzeća, zaštiti finansijske interese države i osigura bezbjednost potrošača.

Kada je u pitanju **oblast migracija**, Vlada je 8. aprila 2022. donijela Odluku o obrazovanju Koordinacionog tijela za praćenje uvođenja i primjene međunarodnih mjera povodom krize u Ukrajini. Odlukom se propisuje da je zadatak Koordinacionog tijela da prati uvođenje i primjenu međunarodnih mjera od strane Savjeta Evropske unije i drugih međunarodnih organizacija čiji je Crna Gora član ili čijim se izjavama pridružuje, u skladu sa vanjskopolitičkim prioritetima povodom ratnih dešavanja u Ukrajini. Kako bi se Crna Gora, kao zemlja kandidat za članstvo u EU, u potpunosti uskladila sa zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom i pridružila odlukama Savjeta Evropske unije, Vlada je 8. aprila 2022. donijela i Odluku o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukom Savjeta Evropske unije 2022/266/ZVBP od 23. februara 2022, kao odgovor na priznavanje područja ukrajinskih regija Donjecka i Luganjska koje nijesu pod kontrolom Vlade Ukrajine i na naredbu ruskim snagama da stupe na ta područja. Istog dana, Vlada je donijela Odluku o izmjenama i dopuni Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalni integritet, suverenitet i nezavisnost Ukrajine, kao i Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizuje situacija u Ukrajini. U istom cilju, Vlada je 12. maja 2022. donijela Odluku o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/119/ZVBP od 5. marta 2014. godine, 2015/143/ZVBP od 29. januara 2015. godine, 2015/364/ZVBP od 5. marta 2015. godine, 2015/876/ZVBP od 5. juna 2015. godine i 2015/1781/ZVBP od 5. oktobra 2015. godine i 2016/318/ZVBP od 4. marta 2016. godine i 2017/381/ZVBP od 3. marta 2017. godine i 2018/333/ZVBP od 5. marta 2018. godine i 2019/354/ZVBP od 4. marta 2019. godine i 2020/373/ZVBP od 5. marta 2020. godine i 2021/394/ZVBP od 4. marta 2021. godine povodom situacije u Ukrajini.

U oblasti **vizne politike**, Vlada je 26. maja 2022. donijela Odluku o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Kraljevine Saudijske Arabije, kojom se uspostavlja vizna liberalizacija za period od 1. juna do 30. septembra 2022, kao faktora koji bitno utiče na odluku turista prilikom odabira destinacije. Vlada je 17. juna 2022. donijela Odluku o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Arapske Republike Egipat, kojom je, u istom cilju, za državljane Egipta propisan bezvizni rezim do 30 dana, za period od 19. jula do 20. septembra 2022.

Vlada je 9. juna 2022. podržala Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima, koji je Skupštini podnijela grupa poslanika, a Skupština dostavila Vladi radi davanja mišljenja. Izmjenama i dopunama Zakona se stvaraju neophodne normativne pretpostavke da stranci koji obavljaju poslove elektronskim putem za strano privredno društvo koje nije registrovano u Crnoj Gori regulišu svoj pravni status u Crnoj Gori, tako što se preciznije i liberalnije definišu uslovi za njihov privremeni boravak. Vlada je 23. juna

2022. utvrdila i Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Gruzije o readmisiji lica koja su bez dozvole boravka.

Realizovane su i brojne akcije na planu **policijske saradnje i borbe protiv organizovanog kriminala**. U okviru akcije „Tranzit“ 14. maja 2022. u Slobodnoj carinskoj zoni Luke Bar zaplijenjeno je 145.000 paketa cigareta, čija je vrijednost procijenjeno na više desetina miliona eura. U nastavku akcije 12. juna 2022, zaplijenjeno je još 4.000 paketa cigareta vrijednih oko 3,5 miliona eura, dok je dva dana kasnije, takođe u Luci Bar, spriječeno krijumčarenje još 1.568 paketa cigareta, čija je vrijednost oko 1,2 miliona eura. Pored navedenog, sinhronizovanim akcijama uprava policije i carina, na graničnim prelazima je realizovano više zapljena veće zapremine marihuane.

U maju 2022, na inicijativu Ministarstva unutrašnjih poslova, potpisan je novi Sporazum za unapređenje saradnje u oblasti kriminala o automatskoj razmjeni podataka između ključnih institucija, što je bila višegodišnja preporuka iz izvještaja Evropske komisije. Pored MUP-a, potpisnici Sporazuma su Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Vrhovni sud Crne Gore, Vrhovno državno tužilaštvo, Sudski savjet, Centralna banka Crne Gore i Sektor za finansijsko-obavještajne poslove Uprave policije.

Na planu **borbe protiv trgovine ljudima**, nakon višemjesečnih aktivnosti u okviru akcije „Babuška“, službenici Uprave policije su 13. maja 2022. uhapsili državljanku Rusije zbog sumnje da je u dužem vremenskom periodu vršila krivično djelo trgovina ljudima.

U oblasti **carinske saradnje**, a u sklopu procesa usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva s evropskim, Vlada je 2. juna 2022. utvrdila Predlog carinskog zakona koji definiše pravni okvir za carinska pravila i postupke na carinskom području Crne Gore i prilagođen je uslovima u kojima se odvija moderna trgovina. Ovim zakonom poboljšaće se konkurentnost domaćih preduzeća, zaštiti finansijski interesi države, osigurati bezbjednost potrošača te uslovi za izgradnju i implementaciju IT sistema koji treba da olakšaju prekograničnu trgovinu i smanje troškove učesnika u trgovini.

Na planu **saradnje u oblasti droga**, Vlada je 17. juna 2022. usvojila Informaciju o zaključivanju Operativnog protokola za borbu protiv droge između Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i Odjeljenja javne bezbjednosti unutrašnjih poslova Republike Italije – Odjeljenje javne bezbednosti. Svrha Protokola je jačanje saradnje, koordinacije i pružanje podrške istražnim aktivnostima koje se zajednički sprovode u borbi protiv trgovine opojnim drogama i hemijskim prekursorima.

U okviru **poglavlja 2 – Sloboda kretanja radnika**, u dijelu koordinacije sistema socijalne sigurnosti preduzeti su neophodni koraci za kompletiranje procedure u vezi sa potpisivanjem Sporazuma o socijalnom osiguranju između Rumunije i Crne Gore. Tenderski proces za Tvining projekat čiji je cilj jačanje kapaciteta Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, učešća u Evropskom socijalnom fondu i podsticanje mobilnosti radne snage započet je 8. juna 2022.

U okviru **poglavlja 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga**, u periodu 21-25. maja 2022, održana je Tajeks ekspertska misija u formi online sastanaka na temu usklađivanja sektorskih propisa, kao i propisa iz oblasti zanatstva u oblasti međusobnog priznavanja profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija sa Direktivom 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Direktivom 2013/55/EU

o izmjeni Direktive 2005/36. U fokusu petodnevnice Misije bili su Zakon o zanatstvu, Zakon o zdravstvenoj zaštiti, Zakon o zdravstvenoj njezi pacijenata, Zakon o veterinarstvu i Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata. Usklađivanje pomenutih zakona sa legislativom EU će pozitivno uticati na ispunjenje obaveza definisanih II završnim mjerilom.

U okviru **poglavlja 5 – Javne nabavke**, u cilju poboljšanja efikasnosti funkcionisanja sistema e-nabavki, završeno je uvezivanje ove platforme sa elektronskim sistemom Ministarstva pravde u dijelu koji se odnosi na ispunjenje obaveznih uslova za privredne subjekte radi učešća u postupcima javne nabavke. Uvezivanje sistema e-nabavki sa relevantnim sistemima crnogorskih institucija aktivnih u oblasti javnih nabavki će pozitivno uticati na ispunjenje obaveza definisanih trećim završnim mjerilom.

U **poglavlju 8 – Konkurencija**, Agencija za zaštitu konkurencije je izvršila nenajavljeni uvid u poslovnim prostorijama društva „INA – CRNA GORA“ D.O.O. poslovno društvo za proizvodnju promet i usluge Podgorica, na relevantnom tržištu prodaje auto plina – TNG (tečnog naftnog gasa) na teritoriji Crne Gore. Prikupljanje podataka neposrednim uvidom je ocijenjeno kao neophodno radi ispitivanja postojanja akata koji za cilj ili posljedicu imaju ili mogu imati sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije. Isti uvid je izvršen u poslovnim prostorijama Veterinarske komore Crne Gore, na relevantnom tržištu pružanja veterinarskih usluga na teritoriji Crne Gore sa istim ciljem. Uvođenje prakse nenajavljenih uvida će značajno uticati na ispunjenje obaveza definisanih trećim završnim mjerilom.

U okviru **poglavlja 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj**, Vlada je 20. aprila 2022. usvojila Informaciju o aktivnostima na realizaciji prioritetnih projekata iz oblasti poljoprivrede jul-decembar 2021. Dodatno, Vlada je 8. juna 2022. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o maslinarstvu i maslinovom ulju.

U **poglavlju 15 – Energetika**, nastavljeno je sa ispunjavanjem obaveza iz trećeg završnog mjerila koje se odnosi na usklađivanje u oblasti energetske efikasnosti, donošenjem Pravilnika o označavanju energetske efikasnosti izvora svjetlosti i Pravilnika o izmjeni Pravilnika o uslovima za izvođenje obuke, sticanje ovlaštenja i načinu vođenja registra za vršenje energetske pregleda („Sl. list CG“, broj 60/22).

Skupština je 5. maja 2022. i 15. juna 2022. donijela Zakon o izmjenama i dopune Zakona o porezu na dodatu vrijednost („Sl. list CG“, br. 49/22 i 65/22), u **poglavlju 16 – Porezi**. Na ovaj način Crna Gora koristi poreske mehanizme da doprinese stabilizaciji maloprodajnih cijena osnovnih životnih namirnica koje su u minulom periodu značajno porasle kao posljedica ratnih dešavanja u Ukrajni. Ovim izmjenama se izvršilo djelimično usklađivanje sa Direktivom Savjeta 2006/112/EZ o zajedničkom sistemu poreza na dodatu vrijednost. Predložena zakonska rješenja su privremenog karaktera, te neće uticati na usklađivanje ovog zakona sa navedenom direktivom u procesu pristupanja EU.

Pod **poglavljem 19 – Socijalna politika i zapošljavanje**, u cilju jačanja operativnih kapaciteta Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, nastavljen je projekat Međunarodne organizacije rada „Jačanje operativnih kapaciteta Zavoda za zapošljavanje za sprovođenje usluga za tržište rada i mjera aktivne politike zapošljavanja Crne Gore putem digitalizacije 2021-2022“. U dijelu socijalne inkluzije i zaštite, od početka primjene Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, naknade po osnovu ostvarenih prava se isplaćuju redovno na mjesečnom nivou. Kada je rodna ravnopravnost u pitanju, Vlada je 20. aprila 2022. usvojila Izvještaj o sprovođenju Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti 2021-2025. sa Akcionim planom za 2021. godinu.

U dijelu oblasti koja se odnosi na osobe sa invaliditetom, Vlada je 31. marta 2022. usvojila Završni izvještaj o realizaciji Strategije za zaštitu lica s invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2017-2021.

U dijelu **poglavlja 20 – Preduzetništvo i industrijska politika**, u sklopu kontinuiranog sprovođenja Industrijske politike i ispunjenja jedinog završnog mjerila, Vlada je 23. juna 2022. usvojila Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Industrijske politike Crne Gore 2019-2023, za period 2021-2022, za 2021. godinu. U oblasti turizma, Vlada je 14. aprila 2022. donijela Program podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2022.

U **poglavlju 27 – Životna sredina i klimatske promjene**, kada je u pitanju šesto završno mjerilo koje se odnosi na usklađivanje u sektoru hemikalija, buke i civilne zaštite, donijet je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližem sadržaju dosijea i registra hemikalija („Sl. list CG“, broj 63/22), kao i Pravilnik o dopunama Pravilnika o listi supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost („Sl. list CG“, broj 64/22). Takođe, kada je u pitanju Akcioni plan za ispunjenje obaveza iz završnih mjerila, 5. aprila 2022. je od strane nadležnog Ministarstva (MEPPU) formirana Radna grupa koja će pratiti sprovođenje aktivnosti koje se odnose na upravljanje ulcinjskom Solanom.

U okviru **poglavlja 28 – Zaštita potrošača i zdravlja**, Ministarstvo zdravlja je realizovalo projekat razvijanja SOHO Mreže informacionog softverskog sistema, sa ciljem stvaranja preduslova za ulaganje u razvoj IT sistema podrške, odnosno primjene zakonodavnog okvira u području supstanci ljudskog porijekla (krv, organi, tkiva, ćelije i reproduktivne ćelije), kao i obezbjeđivanja analize, smjernica i podrške za razvoj softvera. Pomenuta aktivnost će pozitivno uticati na ispunjenje obaveza definisanih trećim završnim mjerilom.

U **poglavlju 29 – Carinska unija** nastavljene su aktivnosti iz projekta „Podrška Upravi carina“, pa je 16. maja 2022. otpočela pilot primjena NCTS-a (Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema) na nacionalnom nivou na dvije carinske ispostave i to: granična ispostava Debeli Brijeg, unutrašnja carinska ispostava Danilovgrad i sa jednim privrednim subjektom. Napravljen je plan uključivanja ostalih carinskih ispostava u pilot primjenu, kako bi do kraja septembra sve carinske ispostave i svi podnosioci tranzitnih deklaracija bili uključeni u novi sistem.

Kada je u pitanju **poglavlje 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika**, nastavljen je trend 100% usklađenosti, odnosno Crna Gora se uskladila svaki put kad je bila pozvana sa zahtjevima za usklađivanje s deklaracijama, pozicijama HRVP i odlukama Savjeta o restriktivnim mjerama. S tim u vezi, Vlada je u maju 2022. donijela Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske Unije 2014/119/ZVBP od 5. marta 2014. godine, 2015/143/ZVBP od 29. januara 2015. godine, 2015/364/ZVBP od 5. marta 2015. godine, 2015/876/ZVBP od 5. juna 2015. godine i 2015/1781/ZVBP od 5. oktobra 2015. godine i 2016/318/ZVBP od 4. marta 2016. godine i 2017/381/ZVBP od 3. marta 2017. godine i 2018/333/ZVBP od 5. marta 2018. godine i 2019/354/ZVBP od 4. marta 2019. godine i 2020/373/ZVBP od 5. marta 2020. godine i 2021/394/ZVBP od 4. marta 2021. godine povodom situacije u Ukrajini.

U **poglavlju 32 – Finansijski nadzor**, u cilju postizanja pune harmonizovanosti sa regulativom EU/ECB, Savjet Centralne banke Crne Gore je 17. maja 2022. donio Odluku o izmjenama Odluke o reprodukciji novčanica, koja je harmonizovana sa novom Odlukom Evropske centralne banke od decembra 2020. (EU)

2020/2090 o izmjeni Odluke o apoenima, specifikacijama, reprodukciji, zamjeni i povlaćenju euro novčanica (ECB/2013/10) u dijelu koji se odnosi na reprodukciju novčanica. Ovim se Crna Gora u potpunosti približila ispunjavanju četvrtog završnog mjerila.

2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji

Crna Gora i dalje bilježi snažnu podršku evropskoj ideji, što je pokazalo istraživanje koje je prezentovano 10. juna 2022. godine. Pozitivan stav o Evropskoj uniji ima 76% građana, a gotovo podjednak broj njih 74,6% podržava pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji. Ukoliko bi se sutra održao referendum o tom pitanju, na glasanje bi izašlo blizu 90% birača, od kojih bi preko 4/5, odnosno 83,5%, glasalo da Crna Gora uđe u Evropsku uniju. Istraživanje javnog mnjenja „Stavovi građana o evropskim integracijama i procesu pristupanja EU“, koje je za potrebe Evropske unije i Vlade Crne Gore uradila agencija DeFacto Consultancy tokom maja, na reprezentativnom uzorku od 1.008 ispitanika širom zemlje, pokazalo je da članstvo Crne Gore u Evropskoj uniji i dalje podržava ubjedljiva većina građana.

Kada je riječ o sprovođenju Strategije informisanja, odnosno informisanju javnosti o procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, u izvještajnom periodu su realizovane i sljedeće aktivnosti:

Potpredsjednica Vlade i ministarska poslova Jovana Marović video porukom građankama i građanima čestitala Dan Evrope, 9. maj	Potpredsjednica Marović je u video poruci čestitala građankama i građanima Crne Gore Dan Evrope, dan sjećanja na početak stvaranja Evropske unije. Marović je naglasila da, iako 9. maj slavimo kao dan kada je pobijeđen fašizam, i dalje moramo da se borimo protiv svega što predstavlja fašizam, protiv svih fašističkih ispada i da je to naša obaveza ka Evropskoj uniji i na putu ka Evropskoj uniji. Takođe je istakla da je to dan kada se podsjećamo vrijednosti na kojima počiva EU, te da moramo istrajati na putu zajedništva, solidarnosti i poštovanja različitosti.
Pokrenuta nagradna igra „Šta EU znači za mlade iz Crne Gore?“	U susret 10. godišnjici pregovora o pristupanju Crne Gore EU, Generalni sekretarijat Vlade – Sektor za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji pokrenuo je, 9. juna, nagradnu igru za sve mlade koji žele da se njihova riječ čuje i da se poštuje. Mladima je preko društvenih mreža upućen poziv da sa organizatorima kviza podijele svoje mišljenje o tome šta EU predstavlja za njih i, u jednoj riječi, predstavite što ih asocira na EU.

2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu

U izvještajnom periodu, Odbor je održao jednu sjednicu i niz sastanaka u dijelu parlamentarne diplomatije.

Članovi Odbora su na sjednici održanoj 23. juna 2022. usvojili Izvještaj o radu Odbora za 2021. godinu, kao i Plan rada Odbora do kraja 2022. Izvještaj je sumirao aktivnosti u odnosu na nadzor pregovaračkog procesa, parlamentarnu diplomatiju, kao i aktivnosti u cilju približavanja procesa evropskih integracija građanima. Dogovoren je i nastavak aktivnosti u dijelu parlamentarne kontrole procesa pregovora Crne Gore sa EU, kroz razmatranje izvještaja Vlade o procesu pristupanja i izvještaja institucija EU, ali i organizovanja konsultativnih saslušanja, javnih tribina i tematskih sjednica i sastanaka u odnosu na prioritetne oblasti u pregovaračkom procesu. Članovi Odbora saglasni su da je neophodno koristiti postojeće mehanizme kontrole rada Vlade, koji su na raspolaganju Skupštini, ali i saradivati sa predstavnicima Vlade, te u duhu partnerskog odnosa obezbijediti što kvalitetniji proces integracija Crne Gore u EU. Pitanja o kojima se raspravljalo odnose se na model pregovaračke strukture u novonastalim političkim i društvenim okolnostima, rad nadležnih institucija u cilju obezbjeđivanja i dalje leaderske pozicije Crne Gore u procesu pristupanja, pitanja korišćenja evropskih fondova i pripremu kvalitetnih projekata u skladu sa prioritetima finansijske perspektive EU za period 2021-2027, kao i izvještaje evropskih institucija koji predstavljaju konkretne mape puta i smjernice za dalji napredak u procesu evropskih integracija.

U dijelu parlamentarne diplomatije održano je nekoliko sastanaka.

Predsjednik Odbora **Branimir Gvozdenović** i članovi Odbora **Simonida Kordić** i **Dragan Krapović** održali su 2. juna 2022. sastanak sa **Majklom Milerom** (Michael Miller), šefom Jedinice za Srbiju i Crnu Goru u Generalnom direktoratu za proširenje i susjedstvo Evropske komisije. U delegaciji EU bili su i Kirsi Pekuri iz Evropske komisije i Laura Zampetti i Pasko Pehar iz Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori. Predsjednik Odbora **Branimir Gvozdenović** kazao je da intenziviranje pregovaračkog procesa Crne Gore i EU predstavlja apsolutni prioritet političkih partija, te da očekuje konstruktivan rad u tom smislu. Upoznao je delegaciju Evropske komisije sa radom Odbora, navodeći nekoliko konkretnih zadataka na nivou Skupštine u narednom periodu: jačanje političkog dijaloga i obezbjeđivanje 2/3 i 3/5 podrške za rješavanje pitanja koja zahtijevaju potrebnu većinu, kao i reformu izbornog zakonodavstva. Šef Jedinice za Srbiju i Crnu Goru u Generalnom direktoratu za proširenje **Majkl Miler** od nove političke strukture u Crnoj Gori očekuje fokusiranje na reforme i postizanje kredibilnih rezultata. Pohvalio je usklađenost politike Crne Gore sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU, te istakao da je za dalje intenziviranje dinamike pregovora neophodan napredak u ključnim poglavljima 23 i 24. Na sastanku je potvrđeno da postoji jasna i nedvosmislena podrška članstvu u EU, ali su iznijeti različiti politički stavovi o inicijativi Otvoreni Balkan i sprovođenju određenih reformskih procesa u Crnoj Gori.

Članovi Odbora **Predrag Sekulić** i **Amer Smailović**, 4. juna 2022, učestvovali su na 18. sastanku Konferencije parlamentarnih odbora za evropske integracije/poslove zemalja obuhvaćenih Procesom stabilizacije i pridruživanja jugoistočne Evrope (COSAP). Sastanak je bio posvećen temama regionalne saradnje na Zapadnom Balkanu sa ekonomskog, političkog i aspekta evropskih integracija, kao i iskustvima, perspektivama i prilikama iz IPA finansijske perspektive 2021-2027. Parlamentarci Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Sjeverne Makedonije, kao i Turske i Kosova u funkciji posmatrača, istakli su značaj uloge parlamenata u rješavanju zajedničkih izazova u regionu. Istaknut je i značaj saradnje između vlade i parlamenta u cilju efikasnijeg korišćenja IPA sredstava, kao i to da su izgradnja institucija, implementacija i očuvanje evropskih vrijednosti ključ napretka. Parlamentarci su podsjetili da je nova finansijska perspektiva

IPA 2021-2027 (IPA III) mnogo konkurentnija od prethodnih, da pomaže državama da prate svoje nacionalne programe i da ih ostvaruju kada se dokaže da postoje zreli i spremni projekti.

Predsjednik Odbora **Branimir Gvozdenović** i član Odbora **Danilo Šaranović** učestvovali su, 27. juna 2022, u diskusiji Evropskog parlamenta o politici proširenja EU, u prisustvu komesara za susjedstvo i proširenje **Olivera Varheljija**, kao i članova Odbora za vanjske poslove Evropskog parlamenta, predstavnika nacionalnih parlamenata EU i parlamenata država kandidata i potencijalnih kandidata za članstvo u EU. Članovi Evropskog parlamenta i nacionalnih parlamenata iznijeli su svoje stavove u vezi sa budućnošću politike proširenja EU, te strateškim i političkim uticajem aktuelne situacije u Ukrajini na EU i cijelu Evropu, kao i novonastale svjetske geopolitičke i geostrateške okolnosti. Parlamentarci su istakli da je politika proširenja EU potvrda i očuvanje demokratskih vrijednosti na kojima se temelji EU i da bi ulazak Zapadnog Balkana u EU doprinio stabilnosti Evrope, ali su isto tako ponovili da temeljne vrijednosti EU i kopenhavske kriterijume moraju poštovati sve države koje žele da budu dio Unije. Komesar za susjedstvo i proširenje Oliver **Varhelji** istakao je Zapadni Balkan kao prioritet politike proširenja EU i osvrnuo se na napredak Crne Gore u procesu pristupanja, ističući da fokus sada treba da bude na jačanju političkog dijaloga i ispunjavanju privremenih mjerila za poglavlja 23 i 24. Izvjestilac Evropskog parlamenta za Crnu Goru **Tonino Picula** naglasio je da je politika proširenja jedna od najuspješnijih politika EU, te da je zbog aktuelnih geopolitičkih okolnosti ponovo u fokusu. Izrazio je očekivanje da će se pregovarački proces sa Crnom Gorom ubrzati i završiti u mandatu aktuelne Evropske komisije. Predsjednik Odbora za evropske integracije **Branimir Gvozdenović** istakao je uvjerenje da je situacija u Ukrajini pokazala i uvjerila EU koliki je značaj integracije država Zapadnog Balkana u Uniju. Gvozdenović je pozdravio odluku za dodjeljivanje statusa kandidata za članstvo Ukrajini i Moldaviji, ali i istakao da EU ne smije ostaviti Zapadni Balkan na čekanju i da mora spriječiti potencijalnu situaciju da u Evropi koncentričnih krugova Zapadni Balkan, kao kandidat, ostane u poziciji da orbitira oko težišta EU.

Na nivou Sekretarijata Odbora, izvještajni period obilježilo je nekoliko događaja, čiji je pregled dat ispod:

- radna posjeta članova Sekretarijata Hrvatskom saboru (3-4. maja 2022), koja je organizovana u kontekstu sprovođenja Protokola o saradnji Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore i Odbora za evropske poslove Hrvatskog sabora;
- učešće na regionalnoj konferenciji „Saradnja parlamenata: evropski fondovi i Inter Pares“, u organizaciji GIZ-a (11-12. maja 2022), na kojoj su predstavnici službi parlamenata regiona razmijenili iskustva o korišćenju fondova EU (posebno IPA) i o učešću u programu Evropskog parlamenta Inter Pares;
- simulacija sjednice Evropskog savjeta na temu „Ekonomski oporavak EU – digitalna i zelena agenda“, organizovane za učenike srednjih škola, u saradnji sa kolegama iz Edukativnog centra, povodom obilježavanja Dana Evrope (17. maja 2022);
- sastanak sa ekspertima GIZ-a na temu izrade mape puta za rad parlamenta u oblasti evropskih integracija, u okviru koje će biti predstavljene konkretne preporuke za dalje unapređenje pozicije Odbora, prvenstveno u oblasti parlamentarnog nadzora pregovaračkog procesa (14. juna 2022).

3. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

U okviru sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju održani su redovni sastanci dva pododbora sa predstavnicima institucija EU.

U hibridnom formatu održan je petnaesti sastanak **Pododbora za saobraćaj, životnu sredinu, klimatske promjene, energetiku i regionalnu politiku** 8. juna 2022, na kojem je Crna Gora ohrabrena da maksimalno iskoristi mogućnosti iz Ekonomskog i investicionog plana za Zapadni Balkan, budući da on može biti osnova ekonomskog oporavka države i reformskih napora, posebno u prioritarnim oblastima čiste energije, zelene i digitalne tranzicije, povezanosti i infrastrukture. Pozdravljena je činjenica da je, od posljednje sjednice Pododbora, Vlada proglasila još dva zaštićena područja mora: Park prirode Katič i Park prirode Stari Ulcinj, dok je Park prirode Platamuni prethodno proglašen u aprilu 2021.

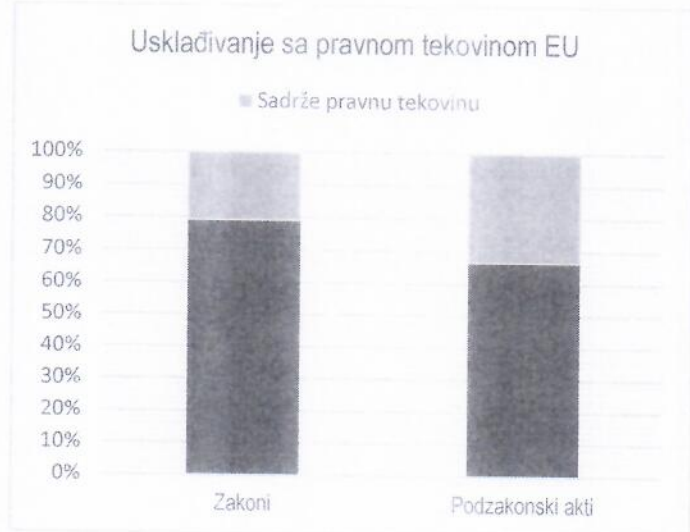
U hibridnom formatu, 9. juna 2022. održan je trinaesti sastanak **Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju** koji obuhvata poglavlja 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, 4 – Sloboda kretanja kapitala, 5 – Javne nabavke, 6 – Privredno pravo, 7 – Pravo intelektualne svojine, 8 – Konkurencija, 9 – Finansijske usluge i 28 – Zaštita potrošača i zdravlja. Na sastanku je pohvaljena stopostotna usklađenost Crne Gore sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU u kontekstu ruske agresije na Ukrajinu, koji predstavlja veliki izazov za Evropu, kao i istaknut značaj regionalne saradnje kroz integracione procese u okviru Zajedničkog regionalnog tržišta.

4. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU

Tokom ovog izvještajnog perioda, Ministarstvo evropskih poslova dalo je mišljenje na 25 predloga propisa, od čega je 19 zakona i 6 podzakonskih akata.

Od ukupnog broja datih mišljenja u drugom kvartalu 2022, svega osam akata sadrži pravnu tekovinu EU, od čega su pet predlozi zakona, dok su se tri odnosila na predloge podzakonskih akata.

U tabeli ispod dat je pregled svih predloga akata koji sadrže pravnu tekovinu, a na koje su data mišljenja tokom navedenog izvještajnog perioda.

Predlog zakona o potvrđivanju Okvirnog finansijskog sporazuma o partnerstvu između Evropske komisije i Crne Gore koju predstavlja Vlada Crne Gore o modelima sprovođenja finansijske pomoći EU Crnoj Gori u okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć 2021-2027 (IPA III)	MEP
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu	MIF

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije	MKI
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o divljači i lovstvu	MPŠ
Predlog zakona o obradi podataka o putnicima u vazdušnom saobraćaju u cilju sprečavanja i otkrivanja krivičnih djela terorizma i drugih teških krivičnih djela	MUP
Predlog odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Kraljevine Saudijske Arabije	MVP
Predlog odluke o izmjeni i dopuni Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/119/ZVBP od 5. marta 2014. godine, 2015/143/ZVBP od 29. januara 2015. godine, 2015/364/ZVBP od 5. marta 2015. godine, 2015/876/ZVBP od 5. juna 2015. godine i 2015/1781/ZVBP od 5. oktobra 2015. godine i 2016/318/ZVBP od 4. marta 2016. godine i 2017/381/ZVBP od 3. marta 2017. godine i 2018/333/ZVBP od 5. marta 2018. godine i 2019/354/ZVBP od 4. marta 2019. godine i 2020/373/ZVBP od 5. marta 2020. godine i 2021/394/ZVBP od 4. marta 2021. godine povodom situacije u Ukrajini	MVP
Predlog odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Arapske Republike Egipat	MVP

5. Instrument pretpristupne podrške – IPA

5.1. IPA II (2014–2020)

Tokom izvještajnog perioda, nastavljeno je sprovođenje preostalih akcija obuhvaćenih programima IPA 2014, IPA 2016 i Programom Evropske unije i Crne Gore za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu 2015-2017, kao i realizacija aktivnosti koje se finansiraju sredstvima sektorske budžetske podrške za reformu javne uprave i za odgovor na krizu izazvanu virusom COVID-19. Dodatno, nastavljena je realizacija projekata iz programa IPA 2017, dok je ugovaranje programa IPA 2018 značajno intenzivirano. Kada je riječ o programima IPA 2019 i IPA 2020, nastavljena je priprema projektne i tenderske dokumentacije.

U dijelu praćenja sprovedenih aktivnosti, sastanci Sektorskog nadglednog odbora, podijeljeni po klasterima IPA II sektora, održani su 9. i 10. juna 2022. u hibridnom formatu, u cilju analize efikasnosti, kvaliteta, koherentnosti i usklađenosti sprovođenja svih operacija u relevantnim oblastima politika i definisanja budućih obaveza i aktivnosti u IPA II sektorima.

Po pitanju IPARD-a II, tokom II kvartala 2022, nastavljen je rad na ugovaranju, sprovođenju i isplati sredstava projekata koji su ili će biti ugovoreni kroz objavljene javne pozive za akreditovane mjere Programa razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD II 2014–2020.

5.2 IPA III (2021–2027)

Nastavljeno je sa programiranjem IPA III finansijske perspektive, sa fokusom na nastavak programiranja programa IPA 2022 i početkom programiranja godišnjeg programa IPA 2023 i višegodišnjih programa nakon 2023.

Dodatno, Vlada je 9. juna 2022. usvojila Informaciju o Predlogu okvirnog finansijskog sporazuma o partnerstvu između Evropske komisije i Crne Gore, koju predstavlja Vlada Crne Gore, o modelima

spvođenja finansijske podrške EU Crnoj Gori u okviru Instrumenta pretpristupne podrške (IPA III), s Predlogom sporazuma. U skladu sa zaključkom Vlade, potpredsjednica Vlade i ministarka evropskih poslova Jovana Marović je potpisala Sporazum 16. juna 2022.

Takođe, Evropska komisija je Odlukom o sprovođenju od 29. juna 2022. usvojila Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD III 2021–2027. IPARD III programom je za period 2021-2027. godine planiran utrošak u ukupnom indikativnom iznosu od 128,3 miliona eura (nacionalni, privatni i EU doprinos), od čega maksimalni iznos EU sredstava iznosi 63 miliona eura.

Programi Višekorisničke Ipe

Tokom izvještajnog perioda, nastavljene su redovne aktivnosti na sprovođenju dosadašnjih i programiranju programa Višekorisničke IPA-e 2022 i 2023.

S tim u vezi, redovni koordinacioni sastanak u online formatu održan je 7. juna 2022. u cilju predavljanja unaprijeđenih akcija programa Višekorisnička IPA 2022 i nacrtu koncepata projekata koji su predloženi za podršku kroz program Višekorisničke IPA-e 2023.

Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO)

Kada je u pitanju Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO), održan je trodnevni sastanak Grupe finansijera projekta 17-19. maja 2022. u Beogradu. Nadalje, na sastancima Strateškog i Operativnog odbora ZIO, koji su održani 21-22. juna 2022. u Rimu, Crnoj Gori su odobrene dvije projektne aplikacije podnijete u okviru 27. poziva za tehničku podršku u pripremi projektne dokumentacije.

Podržane projektne aplikacije su:

- Izgradnja II faze kanalizacione mreže za četiri prigradska naselja Rubeža, Oštovac, Dragova Luka i Čemena u opštini Nikšić, s odobrenim grantom od 600,000 eura;
- Razvoj širokopojasne infrastrukture u Crnoj Gori, faza 2, s odobrenim grantom od 800,000 eura.

U skladu sa inoviranom strateškom orijentacijom ZIO, čija primjena je predviđena usvajanjem IPA III regulative, 6. aprila 2022. u online formatu održan je prvi sastanak Operativnog odbora Evropskog fonda za održivi razvoj plus (*European Fund for Sustainable Development Fund Plus – EFSD+*). Na sastanku je predavljen investicioni okvir planiran za naredni sedmogodišnji period koji konsoliduje upravljanje kombinovanim finansijama i garancijama.

Operativni odbor ZIO je 22. juna 2022. donio odluku o raspisivanju 28. poziva za tehničku podršku u pripremi projektne dokumentacije. Kroz 28. poziv mogu se dostaviti projektne predlozi koji se odnose na nove ili postojeće projekte u oblasti saobraćaja, digitalne infrastrukture, zaštite životne sredine, energetike i društvenih djelatnosti. Rok za dostavljanje projektne aplikacije za 28. Poziv za tehničku podršku, kao i za 7. poziv za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata, koji je u toku je 26. avgust 2022.

Programi EU

Programi Evropske unije usmjereni su na ekonomsku, socijalnu i političku integraciju prvenstveno država članica EU, uz mogućnost postepenog uključivanja država kandidata za članstvo. Tokom prvog kvartala 2022. resorna ministarstva su stupila u kontakt sa relevantnim tijelima EK i izrazila namjeru za učešće u programima Unije koji će biti aktuelni u okviru finansijske perspektive IPA III (2021-2027).

Tokom izvještajnog perioda, za programe **Horizont Evropa**, **Kreativna Evropa** i **Erasmus+** potpisani su sporazumi o učešću u navedenim programima između Crne Gore i EK, dok je za učešće Crne Gore u

Programu za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI) u okviru Evropskog socijalnog fonda+ (ESF+) usaglašena finalna verzija sporazuma o učešću. Nadalje, za **Program jedinstvenog tržišta** je u izvještajnom periodu započeta prva zvanična runda pregovora o učešću u programu, dok je za program **Gradani, jednakost, prava i vrijednosti** Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava, preko Misije Crne Gore pri EU, uputilo pismo namjere o pokretanju pregovora za učešće u ovom programu.

Za programe **Digitalna Evropa, CUSTOMS i FISCALIS** je tokom izvještajnog perioda pripremana dokumentacija koja treba da se dostavi EK kako bi se iskazala namjera za učešće u programima Unije za period 2021-2027.

Regionalna i teritorijalna saradnja

U okviru Programa prekogranične saradnje **Crna Gora – Albanija**, nastavljeno je sprovođenje sedam projekata ugovorenih u okviru Drugog poziva, vrijednosti 3,12 miliona eura. Trening za pripremu punih aplikacija za uspješne aplikante Trećeg poziva je održan 29. juna 2022. pod sredstvom MS Teams platforme. U periodu od 10. do 30. juna sproveden je ciklus provjera na licu mjesta projektima koji su ugovoreni u okviru Drugog poziva. U cilju promocije rezultata projekata, 24. juna je organizovana Radionica za novinare, tokom koje su novinari iz više crnogorskih medija imali priliku da obiđu projekte na sjeveru Crne Gore i pripreme objave u svojim medijima.

Kada je riječ o programu prekogranične saradnje **Crna Gora – Kosovo**, nastavljeno je sprovođenje šest projekata ugovorenih u okviru Drugog poziva, ukupne vrijednosti 2,4 miliona eura. Proces ocjenjivanja projektnih predloga dostavljenih u okviru Trećeg poziva je u nastavljen u izvještajnom periodu. U periodu od 13. do 22. juna sproveden je ciklus provjera na licu mjesta projektima koji su ugovoreni u okviru Drugog poziva. Programske aktivnosti u okviru ovih programa prekogranične saradnje promovisane su 28. maja 2022. na Sajmu evropskih projekata koji je organizovala Privredna komora Crne Gore u Podgorici. Pored toga, pripremljeno je i distribuirano XIII izdanje biltena „Unapređivanje saradnje“.

U okviru programa prekogranične saradnje **Bosna i Hercegovina – Crna Gora**, trenutno se realizuju preostala dva projekta koji su ugovoreni kroz Drugi poziv, ukupne vrijednosti 5,4 miliona eura. Završena je implementacija deset projekata. U toku je i realizacija pet projekata koji su ugovoreni u okviru Trećeg poziva, ukupne vrijednosti 2,1 miliona eura, koji obuhvataju aktivnosti u oblastima zapošljavanja, mobilnosti radne snage, zaštite životne sredine i ublažavanja efekata klimatskih promjena.

U okviru Programa prekogranične saradnje **Srbija – Crna Gora**, nastavljeno je sprovođenje osam od devet ugovorenih projekata u okviru Drugog poziva, ukupne vrijednosti 2,5 miliona eura. Proces ocjenjivanja projektnih predloga pristiglih u okviru Trećeg poziva je u toku. U cilju što efikasnijeg upravljanja Programom, 8. juna je održan tehnički sastanak operativnih struktura na kojem je, između ostalog, razmatrana uspješnost realizacije projekata i unapređenje komunikacije između uključenih institucija. Zajednički tehnički sekretarijat objavio je VIII Informativni bilten sa ciljem informisanja javnosti o aktuelnostima u okviru Programa i projekata koji se sprovode. Tokom izvještajnog perioda realizovana je jedna monitoring posjeta projektu iz Drugog poziva.

U okviru Interreg IPA programa prekogranične saradnje **Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora**, nastavljeno je sprovođenje projekata koji su izabrani za finansiranje u okviru Drugog poziva, od kojih je do kraja izvještajnog perioda završeno ukupno njih osam. Petnaesti po redu Tehnički sastanak između Upravljačkog tijela i nacionalnih tijela Programa održan je 8. juna u onlajn formatu. Tokom izvještajnog

perioda nastavljen je intenzivan rad na programiranju programa saradnje za finansijsko razdoblje 2021-2027. Radna grupa za programiranje odobrila je Programski dokument krajem juna, nakon čega je isti dostavljen Evropskoj komisiji na usvajanje.

Kada je riječ o Interreg IPA programu prekogranične saradnje **Italija – Albanija – Crna Gora**, projekti ugovoreni u okviru Prvog poziva su završeni, dok se tematski projekti i projekti ugovoreni u okviru Drugog ciljanog poziva u najvećoj mjeri uspješno sprovode. Tokom izvještajnog perioda započeto je ugovaranje preostalih sredstava sa partnerima projekata koji su u okviru Programa predloženi za kapitalizaciju. U kontekstu pripreme za narednu fazu Programa, za finansijsko razdoblje 2021-2027, u toku su aktivnosti u cilju pripreme strateških projekata. Takođe, 13. aprila je održan pripremni sastanak Odbora za nadgledanje programa na kome se diskutovalo o prioritetnim aktivnostima u prvoj godini sprovođenja nove generacije programa Južni Jadran.

U okviru **Mediterranskog transnacionalnog programa (MED)**, završeno je sprovođenje 14 projekata odobrenih u pozivima Interreg MED programa tokom perspektive 2014-2020, a nastavljeno sprovođenje osam projekata ovog finansijskog razdoblja. Održan je XV sastanak Odbora za nadgledanje, na kojem je odobrena realokacija budžeta na nivou Programa. Prvi sastanak Odbora u okviru Interreg Euro-MED programa 2021-2027 održan je 15. juna, a tom prilikom su odobreni Interni pravilnik rada Odbora i Programski priručnik. Drugi sastanak Odbora održan je 22. juna i na njemu su odobreni uslovi Drugog poziva za dostavljanje projektnih predloga. Drugi poziv je otvoren od 27. juna do 27. oktobra 2022, a planirano je finansiranje 40-45 projekata u ukupnom iznosu od 85 miliona eura. Povodom objave Drugog poziva, 23. juna u Limasolu na Kipru je održan Info dan u organizaciji Zajedničkog sekretarijata programa.

U okviru **Dunavskog transnacionalnog programa (DTP)**, nastavljeno je sprovođenje pet projekata, odobrenih u okviru Trećeg poziva. Ukupan iznos sredstava opredijeljenih za realizaciju aktivnosti crnogorskih partnera iznosi 643.000 eura. Tokom izvještajnog perioda, održan je XV sastanak Odbora za nadgledanje na kome je predstavljen izvještaj o saradnji sa Ukrajinom u uslovima ratnog stanja u toj državi, kao i sa Moldavijom u kojoj je proglašeno vanredno stanje, i ukazano na izazove sa kojima se Program susreće. Imajući u vidu poteškoće u sprovođenju projekata od strane ukrajinskih i moldavskih partnera, Odbor za nadgledanje je usvojio predlog Upravljačkog tijela i Zajedničkog sekretarijata da preostala sredstva ENI fonda namijenjena Dunavskom transnacionalnom programu (i to Moldaviji 2,33 miliona eura i Ukrajini 2,78 miliona eura) budu prenijeta programima prekogranične saradnje u kojima ove dvije države učestvuju, kako bi se iskoristila za pomoć izbjeglicama. Takođe, održan je i sastanak Radne grupe za programiranje na kojem se diskutovalo o nacrtu poziva i finansijskoj alokaciji za koordinate priroitetnih oblasti strategije EU za Dunavski region (PAC) i Dunavsku stratešku tačku (DSP).

Kada je riječ o **Jadransko-jonskom transnacionalnom programu (ADRION)**, u toku je sprovođenje 21 projekta, odobrenih tokom Drugog, Trećeg i Četvrtog poziva, u kojima crnogorski partneri imaju na raspolaganju oko 2,4 miliona eura. Tokom izvještajnog perioda objavljen je Peti vanredni poziv za dostavljanje predloga projekata. Poziv je bio ograničenog karaktera, s obzirom na to da je namijenjen isključivo univerzitetima, naučno-istraživačkim institucijama i organizacijama za podršku razvoju preduzetništva. Cilj poziva je jačanje kompetencija i vještina u oblastima od strateške važnosti za Jadransko-jonski region, poput plave ekonomije, socijalnih inovacija, obnovljive energije i cirkularne ekonomije. Korisnicima je za realizaciju projektnih aktivnosti opredijeljeno ukupno 4 miliona eura sredstava EU. Očekuje se da konačna lista odobrenih projekata bude poznata tokom septembra 2022. U kontekstu programiranja za finansijsko razdoblje 2021-2027, održan je sastanak Radne grupe na kojem je postignut konsenzus u

pogledu usvajanja programskog dokumenta IPA ADRION, a koji će biti dostavljen Evropskoj komisiji na razmatranje do kraja juna 2022.

5.3. Tvining i Tajeks

Tokom izvještajnog perioda, nastavljeno je sa redovnim aktivnostima po pitanju sprovođenja instrumenata Tvining i Tajeks.

U Podgorici je, u prostorijama Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, 1. juna 2022. održana radionica namijenjena crnogorskim korisnicima – kontakt osobama za Tajeks iz resornih ministarstava i ostalih institucija na temu podnošenja Tajeks aplikacija i Tajeks procedura.

5.4. Makroregionalne strategije

Tokom izvještajnog perioda, nastavljeno je sprovođenje aktivnosti na koordinaciji i praćenju dvije makroregionalne strategije Evropske unije u kojima Crna Gora učestvuje: Strategija Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) i Strategija Evropske unije za Dunavski region (EUSDR).

Kada je riječ o **Strategiji Evropske unije za Jadransko-jonski region** (EUSAIR), u Ankoni je 7. aprila 2022. održan sastanak Upravnog odbora EUSAIR-a pod nazivom „Budućnosti strategije Evropske unije za Jadransko-jonski region“.

Što se tiče **Strategije Evropske unije za Dunavski region** (EUSDR), 19. maja 2022. održan je online sastanak nacionalnih koordinatora Strategije i koordinatora prioritetnih oblasti. Takođe, 31. maja 2022. je organizovan online sastanak Upravljačke grupe za prioritetnu oblast 10 – Institucionalni kapaciteti i saradnja.